

План-конспект уроку з елементами медіаграмотності.

10 клас, історія України.

Тема уроку:

II Універсал Центральної Ради та його наслідки

Мета уроку:

визначити, як і за яких обставин було проголошено II Універсал Центральної Ради, а також розкрити його зміст та історичне значення;

розвивати в учнів уміння працювати з різними джерелами інформації, порівнювати їх зміст та робити висновки; вчитись створювати власні медіатексти; формувати навички критичного мислення;

виховувати патріотизм та активну громадянську позицію.

№ Н.О. Час	Діяльність вчителя. Завдання для учнів	Керівництво до засвоєння знань. Діяльність учнів
Н.О.- 0 3 хв.	1.Тема уроку. Повідомляє учитель 2. Формування мотивації до вивчення теми. Учитель задає питання, спонукає учнів до бесіди	Записують в зошитах Учні мали випереджаюче завдання і з текстом §34-35 познайомились вдома Відповідають на питання: <i>1.Що ми будемо вивчати в цій темі?</i> <i>2.Як ми будемо це робити?</i> <i>3.Навіщо нам це потрібно?</i>
Н.О.- 1 8 хв	1.Узагальнення знань про події весни-початку літа 1917 року на українських землях в складі Росії. Перевірка домашнього завдання. Учитель демонструє уривок відео з циклу «20 кроків до мрії», серія «Універсали Центральної ради», в якого видалено режисерську версію авторського тексту. Учні вдома, виконуючи домашнє завдання,	Учні по черзі зачитують свої варіанти авторського тексту до цього відео.

	озвучували цей фрагмент, який був розміщений за адресою. http://bit.ly/1TNX2tV 2.Підводячи підсумок, учитель задає питання для аналізу наслідків І Універсалу (якщо ця інформація не прозвучала в відповідях учнів)	Приймають участь в бесіді.
Н.О.- 2 10 хв.	1.Учитель пропонує учням познайомитись з різними джерелами інформації. 2.Учитель пропонує учням об'єднатися в групи використовуючи прийом «Чай або кава на сніданок». (Тим хто пили інший напій вчитель пропонує приєднатися до групи де менше учасників.) Учні отримують завдання <i>відстояти точку зору прихильників, або противників ІІ Універсалу.</i> Метод «Займи позицію», але позиція визначена вчителем. До складу групи противників ІІ Універсалу пропонується умовно «включити» діячів Дорошенко Дмитра Івановича,	Використовується метод «ажурна пилка». Учні працюють згідно методики (додаток 1) Для ознайомлення пропонуються <i>медіатексти, які по різному оцінюють ІІ Універсал, його наслідки, зокрема виступ самостійників; учні вивчають сам текст документу. (додаток 2)</i> Кожен член групи має свій варіант медіатекстів та памятку для роботи з документами (додаток 3) Учні жваво по черзі дискутують, доводять свою точку зору. Можуть говорити від імені історичних діячів прізвища яких включені до групи (Відео реальної дискусії на уроці можна переглянути за посиланням: http://bit.ly/1oSKRRO)

	Шемета Володимира Михайловича, Міхновського Миколу Івановича. До прихильників «входять» Винниченко Володимир Кирилович, Грушевський Михайло Сергійович, Петлюра Симон Васильович													
Н.О.- 3 8 хв.	Вчитель підводить підсумки дискусії та наголошує, що продовженням протистояння Центральної ради та Тимчасового уряду став документ під назвою «Тимчасова інструкція Генеральному Секретаріатові Тимчасового уряду на Україні» Учням пропонується проаналізувавши текст підручника с.161 зміст документу (додаток 4) та тематичну карту с. 162, визначити повноваження уряду до і після прийняття інструкції. Під час роботи вчитель надає індивідуальну допомогу учням	Учні заповнюють таблицю в зошиті <table> <tr> <td></td><td>До прийняття документу</td><td>Основні положення «Тимчасової інструкції.»</td></tr> <tr> <td>Кому підкорявся уряд?</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Повноваження</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>На які території поширювалась влада?</td><td></td><td></td></tr> </table>		До прийняття документу	Основні положення «Тимчасової інструкції.»	Кому підкорявся уряд?			Повноваження			На які території поширювалась влада?		
	До прийняття документу	Основні положення «Тимчасової інструкції.»												
Кому підкорявся уряд?														
Повноваження														
На які території поширювалась влада?														
Н.О-4 10 хв.	<i>Визначити історичне значення I або II Універсалу Центральної ради</i> вчитель пропонує через складання сенканів або ментальної карти за бажанням учнів	Учні: А) складають сенкани до поняття «I або II Універсал» та розміщують свої варіанти на онлайн-дошці за посиланням https://padlet.com/natahaponeja/b8gar6zm1bds												

		Б) Складають ментальні карти: «І або ІІ Універсал Центральної Ради: причини, зміст та наслідки» за допомогою сервісу https://www.mindmeister.com учнівська робота Інструкція для роботи http://bit.ly/1XGf8AJ
Н.О-5 4 хв	Підведення підсумків Рефлексія Виставлення оцінок Учитель пропонує відповісти на запитання.	Учні за бажанням відповідають на одне із запитань <i>Чи реалізували ми на уроці мету, яку ставили на початку?</i> <i>Що було складно?</i> <i>Що було легко?</i> <i>Що сподобалось?</i> <i>Чи не хотілося вам змінити свою позицію під час обговорення ІІ Універсалу в групах?</i> <i>Чи згодні ви нам навички, які ми розвивали сьогодні в повсякденному житті?</i>
Н.О.-6 2 хв	Вчитель дає інструкцію, щодо виконання домашнього завдання. Завдання має два варіанти за бажанням учнів.	Учні записують ДЗ: П.34,35 вивчити основні дати + 1.Написати публікацію в одну з тогочасних газет про ІІ Універсал від імені М.Грушевського, або від імені М.Міхновського. Рекомендації в додатку 5 2.Визначити хто зайвий в портретній галереї діячів Української революції http://bit.ly/1U4JojE (пропонується 6 портретів, використовуючи пошук зображень в google треба віднайти зайву людину) Інструкція додається (додаток 6)

Література:

1.Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін. Посібник для вчителя. Академія Української преси. Центр вільної преси. 2016

2. Підручник з історії України, 10 клас, профільний рівень, Турченко, 2010.
3. https://drive.google.com/file/d/0B6DKL1_XPfbRak04dG1jR3Y4bnc/view - посилання для читання онлайн підручника для 10 класу з історії України;
4. <http://geek-nose.com/poisk-po-kartinke-google-gugl-kak-najti-poxozhie-izobrazheniy-a/> - інструкція для пошуку в google за зображенням;
5. http://ditky.info/load/ukrajinska_mova/zamitka_v_gazetu/23-1-0-5428 - рекомендації для написання замітки в газету;
6. <http://gska2.rada.gov.ua/site/const/universal-2.html> - текст II Універсалу Української Центральної Ради;
7. <https://www.mindmeister.com> – програма для створення ментальних карт;
8. <http://ua-info.biz/legal/basevi/ua-hmwbjr.htm> - текст документу Тимчасова інструкція Генеральному Секретаріатові Тимчасового уряду на Україні;
9. <https://bitly.com/> - онлайн програма для скорочення посилань.

Додаток 1

Метод "Ажурна пилка"

Цей метод вчить працювати "у команді" для опрацювання значної кількості інформації за короткий проміжок часу. Позитивним ефектом "ажурної пилки" є заохочення учасників до взаємодопомоги, конструктивного співробітництва та толерантності. Основний принцип цього методу "вчимося - навчаючи".

Під час роботи з використанням методу "ажурна пилка" учні повинні бути готовими працювати в різних групах.

- Спочатку працюють у так званій "домашній" групі. (об'єднуються за місцем розміщення за партами).
- Потім в іншій групі вони будуть виступати в ролі "експертів" з питання, над яким працювали в "домашній групі" та отримувати інформацію від представників інших груп.
- В останній частині заняття знову повертаються в свою "домашню" групу, для того щоб поділитися тією новою інформацією, яку їм надали учасники інших груп, та обговорити її.

Функції "домашніх" груп:

1. Кожна група отримує завдання, вивчає та обговорює його.
2. Бажано обрати в групі головуючого - тайм-кіпера (той, хто стежить за часом), та особу, яка ставить запитання. Слід переконатися що кожний (кожна) розуміє зміст матеріалу, який обговорюється.

Функції "експертних" групи:

1. Після того як викладач об'єднав учнів у нові групи, учасники "домашніх" груп стають експертами з тієї теми, що вивчалася в "домашній" групі.
2. По черзі кожен учасник має: за визначений викладачем час якісно і в повному обсязі донести отриману раніше інформацію до членів інших груп та сприйняти нову інформацію від представників інших груп.
3. Потім учні знову повертаються "додому", де мають поділитися інформацією з членами своєї "домашньої" групи про нову інформацію, яку отримали від представників інших груп.

На заключному етапі заняття формуються спільні висновки та пропозиції.

Додаток 2

Медіатекст №1

Уривок з документу

Ось що розповідає про те С. Шемет:

У Міхновського вже в червні 1917 року постав план оголосити державну самостійність України, спираючись на сили Богданівського полку. При тодішньому безвладді ця думка не була фантастичною. Було вирішено повезти полк пароплавами на Шевченкову могилу і там, на цій святій для всякого свідомого українця землі, проголосити самостійність Української держави. Для цього треба було мати надійного командира полку. Думка призначити самого М. Міхновського командиром богданівців була залишена, бо полуботківці дивились на цей акт проголошення самостійності і на Богданівський полк тільки як на початок великої роботи і боялися залишитися без головного свого керівника. За порадою Клима Павлюка, був викликаний з Симбірська кадровий офіцер Юрко Капкан. Він приїхав і на всіх полуботківців зробив добре враження. Втаємничений у самостійницькі плани полуботківців. Капкан до всіх їхніх пропозицій пристав. Міхновський взяв від Капкана урочисту присягу на вірність самостійній Україні й на виконання цілого плану проголошення самостійності. Але Капкан, увійшовши в той же саме час в зносини з головою обраного Військовим з'їздом Комітету – Симоном Петлюрою і з петлюрівською більшістю цього Комітету, присягу свою злавав. План проголошення державної самостійності України таким чином упав...

(С. Шемет, «Хліборобська Україна», кн. V , стор. 21-22)

Медіатекст №2

Уривок з документу

Відомий російський політичний діяч П. Мілюкова, про розвиток повстання:

Ми, українці-козаки, не хочемо мати свободи лише на папері або півсвободи. По проголошенні І Універсалу (ми ІІ універсалу не визнаємо) ми приступаємо до запровадження порядку на Україні. Задля цього ми всіх росіян і ренегатів, які гальмують українську роботу, скидаємо з їхніх постів силою, не рахуючись із російським урядом.

Визнаючи Центральну Раду за свій найвищий уряд, ми, поки що, виганяємо зрадників з України без її відома. Коли все опануємо, тоді цілком підпорядкуємося Центральній Раді, Тоді вона порядкуватиме у Києві і по всій Україні, як у власній хаті. Тепер же, коли починається повстання, ми виставляємо шість своїх людей, котрі мусять усім керувати...

(П. Миллюков, «История второй русской революции», т. I, вид. 2, Софія, 1922. стор. 80-81.)

Медіатекст №3

Уривок з документу

"Ви слухали II Універсал Центральної Ради, в якому говориться про нову стадію українського життя. Ми вступаємо на вищий щабель і дістаємо фактичну автономію України з законодавчим і адміністративним органами — Радою і Секретаріатом. ...«Так з'явився сей великий акт, котрим закладаються вже не якісь приготовчі підстави, а сама автономія України, — стверджував він. — Українську Центральну Раду, поповнену представниками національних меншостей, Рос. Центр. Уряд признав верховним представницьким органом Української землі, і виконавчому органу її Генеральному Секретаріатові передає верховну краєву власть на всю українську землю. Се вже фактична автономія України, котрій тільки правну форму має дати автономний статут, що з участю представників національних меншостей вироблятиме У. Центральна Рада» .

(Грушевський М. Споми́ни // Київ, 1989. - № 10. - С. 118.)

Медіатекст №4

Уривок з документу

І 7 липня та ж "Робітнича Газета" в новій передовиці "Робота темних сил" розставляє вже нові акценти щодо відомих подій: "Київ пережив ніч і кошмарний день. Тисяч п'ять темних задурених, підбурених людей вийшли з свого закутку, напали серед ночі на город, вчинили страшенний заколот серед людності, кількох поранили, одного, здається, вбили. Виясняється, що це робилося за приводом таємних керівників.

Во ім'я чого?

Во ім'я особистих, потайних, нечистих намірів і цілей, що заховалися за спинами одурених ними людей. Це давня історія. Вона почалася ще з того часу, як один з

членів клубу ім. гетьмана Полуботка підбурював зібраних на розподільчому пункті солдат із Чернігова не слухатися Генерального Комітету і не йти на фронт, поки їх не буде сформовано в полк імені гетьмана Полуботка. Робота цього "оборонця" дала такі свої наслідки: ми бачили їх вночі з 4 на 5 липня. Чого добивалися люди, що вислали на город юрбу зголоднілих і намовлених ними солдат, угадати не трудно: чого хоче злодій, підпаливши будинок і нагнавши паніку на населення"

(Робітнича газета. 1917. - 7 липня.)

Медіатекст №5

Фрагмент відео з циклу 20 кроків до мрії. Це цикл міжпрограмних роликів, присвячених важливим історичним фактам, подіям, що відбувалися довкола становлення української держави починаючи від перших спроб українського народу здобути Незалежність. Темою роликів стали історичні факти, битви, події, учасниками яких стали українці, які боролися проти поневолювачів, загарбників, піднімали повстання та робили спроби створити Україну – вільну і незалежну країну. Ролики були зняті на першому національному телеканалі до 20 річниці незалежності України.

Знаходиться за посиланням

https://www.youtube.com/watch?v=R1J4_50C53M&feature=youtu.be

Учні групи кожен мають ноутбук (планшет) та навушники для перегляду відео

Медіатекст №6

Текст II універсалу

(I I) У Н І В Е Р С А Л У К Р А І Н С Ь К О Ї Ц Е Н Т Р А Л Ь Н О Ї Р А Д И

Громадяне землі Української

Представники Временного Правительства повідомили нас про ті певні заходи, яких Временне Правительство має вжити в справі Управління на Україні до Учредительного Зібрання. Временне правительство, стоячи на сторожі завойованої революційним народом волі, визнаючи за кожним народом право на самоозначіння і відносячи остаточне встановлення форми його до Учредительного Зібрання, - простягає руку представникам Української демократії - Центральній Раді, - і закликає, в згоді з ним, творити нове життя України на добро всієї революційної Росії.

Ми, Центральна Рада, яка завжди стояла за те, щоб не одділяти Україну од Росії, щоб вкупі з усіма народами її прямувати до розвитку та добробуту всієї Росії і до єдності демократичних сил її, з задоволенням приймаємо заклик Правительства до єднання і оповіщаємо всіх Громадян України:

Українська Центральна Рада, обрана Українським народом через його революційні організації, незабаром поповниться на справедливих основах представниками інших народів, що живуть на Україні, від їх революційних організацій, і тоді стане тим єдиним найвищим органом революційної демократії України, який буде представляти інтереси всієї людності нашого краю.

Поповнена Центральна Рада виділить наново з свого складу окремий відповідальний перед нею орган - Генеральний Секретаріат, - що буде представлений на затвердження Временного Правительства, яко носитель найвищої краєвої влади Временного Правительства на Україні.

В сім органі будуть об'єднані всі права і засоби, щоб він, яко представник демократії всієї України, і разом з тим як найвищий краєвий орган управління, мав змогу виконувати складну роботу організації та упорядкування життя всього краю в згоді з усією революційною Росією.

В згоді з іншими національностями України і працюючи в справах державного управління, як орган Временного Правительства, Генеральний Секретаріат Центральної Ради твердо йтиме шляхом зміцнення нового ладу, утвореного революцією.

Прямуючи до автономного ладу на Україні, Центральна Рада в згоді з національними меншостями України підготовлятиме проект законів про автономний устрій України для внесення їх на затвердження Учредительного Зібрання.

Вважаючи, що утворення краєвого органу Временного Правительства на Україні забезпечує бажане наближення управління краєм до потреби місцевої людності в можливих до Учредительного Зібрання межах, і визнаючи, що доля всіх народів Росії міцно зав'язана з загальними здобутками революції, ми рішуче ставимось проти замірів самовільного здійснення автономії України до Всеросійського Учредительного Зібрання.

Що торкається комплектовання військових частей, то для сього Центральна Рада матиме своїх представників при кабінеті Військового Міністра, при Генеральнім

Штабі і Верховному Головнокомандуючому, які будуть брати участь в справах комплектування окремих частин виключно українцями, поскільки таке комплектування, по определенню Військового Міністра, буде являтися з технічного боку можливим без порушення боєспособности армії.

Оповідіаючи про се громадян України, ми твердо віримо, що українська демократія, яка передала нам свою волю, разом з революційною демократією всієї Росії та її революційним Правительством прикладе всі свої сили, щоб довести всю державу і зокрема Україну до повного торжества революції.

У Київі, 1917 року, липня 3-го дня.

Додаток 3

Аналіз документів (медіатекстів)

1. Коли, де та з якою метою був створений документ (медіатекст).
2. Хто його автор? Що ви можете про нього сказати?
3. Про яку історичну подію іде мова в тексті.
4. Основні ідеї цього документу (медіатексту).
5. Яке ставлення автора до подій, які він описує?
7. Інтереси яких суспільних груп (чи особисті інтереси) відображає цей документ?
8. Які наслідки мало його створення.
9. Чи допоміг вам цей медіатекст краще зрозуміти історичні події чи навпаки викликав протиріччя в сприйнятті та оцінці події чи явища?

Додаток 4

Тимчасова інструкція Генеральному Секретаріатові Тимчасового уряду на Україні

1. На час до вирішення справи про місцеве врядування Установчими Зборами по справах місцевого врядування Україною вищим органом тимчасового уряду є Генеральний Секретаріат, которого призначає тимчасовий уряд по пропозиціям Центральної Ради.

2. Уповноваження Генерального Секретаріату поширюються на губернії: Київську, Волинську, Подільську, Полтавську і Чернігівську, з виключенням мглинського, суражського, стародубського і новозибківського повітів. Вони можуть бути поширені і на інші губернії, чи частини їх, в тім разі як утворені в цих губерніях на основі постанови тимчасового уряду земські інституції висловляться за бажаність такого поширення.

3. Генеральний Секретаріат складається з генеральних секретарів по відомствам: а) внутрішніх справ, б) фінансів, в) хліборобства, г) освіти, д) торгу і промисловости, є) праці, а також секретаря по національних справах і генерального писаря. Крім цього, при Генеральному Секретаріаті є для контролю його справ генеральний контролёр, що бере участь у засіданнях Генерального Секретаріату з правом рішачого голосу. З числа секретарів не менше чотирьох повинні бути заміщені з особ, які не належать до української національности. При Секретаріаті по національних справах встановлюються три посади товаришів секретаря з тим, щоб всі чотири найбільш численні національності України

мали кожна свого представника в особі секретаря або одного з його товаришів.

4. Генеральний Секретаріат розглядає, розробляє й подає на затвердження тимчасового уряду проекти, що торкаються життя краю і його врядування. Проекти ці можуть бути перед поданням їх тимчасовому уряду внесені на обговорення Центральної Ради.

5. Уповноваження тимчасового уряду по справах місцевого управління, що входять у компетенцію поименованих у статті 3 відомств, здійснюються через генеральних секретарів. Докладніше визначення цих справ буде подане в особливому додаткові.

6. По всіх справах, зазначених в попередній статті, місцева влада краю звертається до Генерального Секретаріату, як після зносин з тимчасовим урядом, передає його розпорядження і накази місцевій владі.

7. Генеральний Секретаріат подає список кандидатів на урядові посади, обов'язки яких торкаються пунктів, зазначених в статті 5 справ.

8. Стосунки вищих державних установ і окремих громадських відомств з секретаріатом і окремими секретарями по належности, а також останніх з вищими державними установами і відомствами робиться через особливого комисара України в Петрограді. Так само йдуть і законодавні пропозиції і проекти, які торкаються місцевих справ України, як також і заходи загальнодержавного значіння, які виникли в окремих відомствах або обговорені міжвідомственими і

відомственими комісіями і вимагаючі через особливе відношення до України участі представника управління в зазначених комісіях.

9. В нехайних і настирливих випадках вищі державні установи і відомства сповіщають про свої накази місцеву владу безпосередньо, сповіщаючи одночасно про ці накази секретаріат.

Міністр-предсідатель

О.Коренський

Міністр юстиції

Зарудний

Петроград, 4 (17) серпня 1917 р.

Додаток 5

Замітка - газетний жанр, в якому стисло, виразно та оперативно повідомляється про конкретні факти, події та явища.

У самій назві закладено її суть: замітити, тобто поставити мітку, виділити щось із нашого життя, загостривши на ньому увагу. Замітка пишеться тоді, коли немає потреби в аналізі подій.

Важливі риси:

- актуальність (факти, подані в замітці, повинні бути цікавими);
- точність (події мають відповідати дійсності).

Обсяг замітки - від десяти до ста рядків.

Мета замітки - інформувати, тобто повідомити, дати уявлення про те, що саме сталося, де й коли.

Діловий тон виключає вживання епітетів, порівнянь та інших художніх засобів.

Щоб написати замітку, треба:

- виділити факт, який необхідно подати;
- визначити тему та основну думку;
- підібрати заголовок;
- подумати, на які запитання має відповідати замітка (Що? Де? Коли? Хто? Як? Чому?)

Кожної новини повинен бути заголовок – яскравий, цікавий, який зачіпає.

У кожної новини повинет бути «лід» — перший абзац, в якому коротко (2-3 речення) викладена головна думка повідомлення.

У кожної новини є АВТОР. А кожен автор має право о на авторську точку зору і навіть на а авторский стиль викладу.

Джерело:

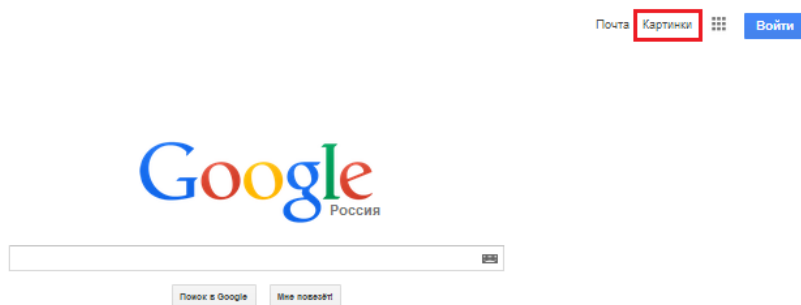
http://ditky.info/load/ukrajinska_mova/zamitka_v_gazetu/23-1-0-5428

<http://yojo.ru/?p=1921>

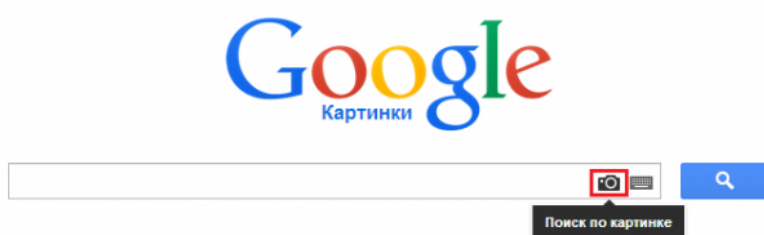
Додаток 6

Пошук по зображенню

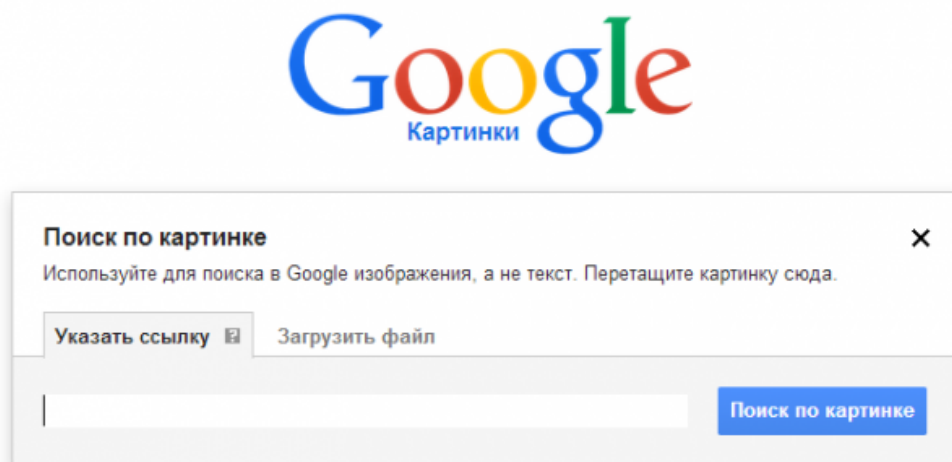
- Откройте [главную страницу Google](#) и щелкните кнопку «Картинки» в верхнем правом углу.

- Нажмите на значок «камера» в поисковой строке.

- Укажите адрес картинки в Интернете и щелкните «Поиск по картинке» или загрузите файл со своего компьютера.

Джерело

<http://geek-nose.com/poisk-po-kartinke-google-gugl-kak-najti-poxozhie-izobrazheniya/>

